

De Heraut

van de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 19 Mei 1907. No. 1533.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van het blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE; Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 3.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6.30 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertenties: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van leidegaven f —.12 per regel.

„Deelende aan een legelijk geestelijken wijf“

[PINKSTEREN.]

Doch deze dingen alle werkt
de ene en dezelfde Geest,
deelende aan een legelijk in het
bijzonder geestelijken wijf.
1 Cor. 12: 11

Weer brak ons Pinksteren aan, de gedenkdag des Geestes, die de jaarlijks onzer heilige feesten sluiten komt. Het was één kring van heilige herinneringen, waaruit ook nu weer de jubel der glorie ons tegenklokt. Wat te niet moest gedaan was de verwijdering, de scheiding, waarin ons zondig hart van onzen God was afgedoeld. En nu komt de toenadering, niet van ons tot onzen God, maar van den Heilige tot zijn verloren menschenkind. Goddelijk erbarmen slaat op ons het oog. Goddelijke ontferming zoekt ons. Vooraf gaan stemmen, klanken uit heel het Oud Verbond, dat 't eens weer worden zal Immanuel, d. i. God met ons. Die profetische klanken vangt onder alle naties één uitverkoren volk op. In uitwendigen vorm en heilig zinnebeeld teekent zich de gemeenschap met onzen God achter het voorhangsel op Sion af. Belofte na belofte gaat uit, en de belofte aan de vaderen gedaan, blijft nagelusterd in de komende geslachten. Tot eindelijk de welangenamete tijd, tot ten leste de hoogtijd der vervulling gekomen is. En nu dalen Gods engelen neder, en de gezegende onder de vrouwen ontvangt uit den Heiligen Geest, en het Kindeke van Bethlehem wordt geboren. En nu is de kloof gedempt en de breuke te niet gedaan. Dat heilige Kindeke is Immanuel. Geen teken meer en geen zinnebeeld, maar de eenheid met onzen God hersteld in het wezen, in het vleesch en bloed der kindeken, in onze menscheit. Het Woord, dat bij God en God was, bleek vleesch te zijn geworden, en heeft onder ons gewoond. Het menschenoog heeft die heerlijkheid aanschouwd, en het getuigenis van die heerlijkheid is de wereld ingegaan. Gewijde boden en apostelen van den Zoon des Menschen hebben 't betuigd en kond gedaan, wat ze gezien, wat ze aanschouwd, wat ze getast hadden van het Woord des Levens.

Dat was ons Kerstfeest. De Zonne der gerechtigheid aan den geestelijken hemel opgegaan, om ons te bestralen met haar koesterend schijnsel. Het tegenbeeld van de ure der smarte in het Paradijs. Toen alles verloren, nu 't al herwonnen. En in Christus, den tweeden messias, een hooger glans voor ons opgegaan, dan die ooit den eersten mensch die uit de aarde aardsch was, in Gods gunste bescheen.

En na dat Kerstfeest kwam de worsteling. Nevelen die opkomen, om den glans van dat hemelsch licht te verduisteren. Wolken die zich tusschen ons menscheit hart en het hart van onzen Jezus schuiven. Satan zelf uitkomend om door een persoonlijk aanval ons den schat van Bethlehem weer te ontfangen. Démonen van allen kant opdringend, om aan den Zoon des Menschen het terrein van zijn Verlossingswerk te betwisten. Vrome schijn zonder wezen, priesterlijke jaloerschheid, aardsche zin en zinnedienst, belustheid op wereldsche macht en glorie, onverstand van het onwedergeboren hart, stompzinigheid tot in den kring der jongeren, en eindelijk de verloochening zelf en het verraad tegen den Zoon des Menschen opstuwend. En dit alles met één doel, met één strekking, om toch maar het wonder van Bethlehem te niet te doen, en de verloren menscheit weer zonder Jezus haar doolweg te doen vervolgen.

Maar Immanuel weerstaat. Hij geeft geen klamp. Hij treedt niet terug. Zijn Goddelijk lichtschop breekt door nevelen en wolken heen. Satan doet hij afdeinen, de demonen werpt hij uit, den vromen schijn ontmaakt hij, de verloochenaar wordt beaamd, den verrader bij zijn kus als een giftige slang van den arm geschud, en reeds nu werd er, dank zij Jezus verschijning, gedronken uit de wateren des levens, over gedronken en dood werd triomf behaald. En als Jezus ten slotte Jerusalem binnentreedt, spreiden ze de kleeders voor hem op den weg, en zingt het volk in heilige geestdrift hem een „Hosanna in de hoogste hemelen!“ toe.

Maar nu komt de macht, de wereldmacht, tegen hem op. De macht met banden en zwaarden en stokken. Sanhedrin en Landvoogdij treden in bond. En nu weerstaat Jezus niet. Nu laat hij zich vangen. De twaalf legioenen engelen, die hem te hulpe konden snellen, worden niet afgebeden. Als Godslasteraar,

als Volksverleider wordt Jezus ten doode verwezen. Weer was het de Overste der wereld die zich tegen Jezus opmaakte. Waar gebleken was dat niets de macht van Jezus Geest met geest kon weerstaan, wordt hulpe tegen Jezus gezocht in politieke soldaat en beul. De aarde die hij redden wil, kan, wil hem niet dulden. Hij moet sterven, en met zijn sterven moet tot zelfs de heugenis van zijn naam vergaan. De wereld wil haar God en de gemeenschap met haar God in Immanuel niet. De ban wordt op Jezus gelegd. Het moet weer een wereld zonder Jezus worden.

En Jezus laat zich binden, laat zich vangen, laat zich geeselen en slaan aan het Kruis.

Hij sterft. En nu gloort het morgenrood van onzen tweeden heiligen feestdag. De Paaschklokken doen hun geklank langs de velden ruischen, en blij weergalmt van der jongeren lippen het feestgeroep van verrijzenis en opwekking: *De Heer is waarlijk opgestaan!*

Zoo breekt Immanuel den ban. In glorie keert de Gekruisigde van Golgotha in ons menscheit leven terug. Niets heeft tegen hem vermocht. De overste der wereld kwam hem, maar had niets aan hem. Hangen aan een Kruis, ter dood brengen kon men den Zoon des Menschen, maar niet in hem breken de wonderde geestesmacht, die zelfs de banden van den dood te niet doet, het leven herneemt, en zich zelven in nog schitterender betoovan macht en glorie aan de wereld terug geeft.

Paschen is meer dan Kerstfeest. Het geopend graf ontsluit nog heiliger schat dan eens de Kribbe van Bethlehem gedragen heeft. Die dood was, en zie hij leeft, brengt ons rijker verlossing dan in Efrata's velden bezongen werd. Wat herleefte en ons uit den dood wordt teruggegeven, is het Lam dat geslacht werd, het Lam dat de zonde der wereld wegdroeg. Nu niet meer het heilige Kindeke, maar de Overwinnaar die over dood en graf triomfeert, en die voor al wie hem aankleedt, de poorte ten eeuwigen leven opensluit.

Maar nog is de gang vol glorie op den triomfweg niet voldeind. Wat Kerstfeest en wat Paschen aanbracht, is het komen van het leven tot een wereld die in de banden van den dood lag gebonden; maar zoowel de Kribbe als het geopend Graf deden nog niet anders dan het leven te midden van onzen dood poneeren. Het leven was er nu, maar in Christus. In hem alleen. En wat nog komen moest was het uitstralen van dat nieuwe leven in de menscheit zelf. Het was er in onze menscheit, in den Zoon des Menschen; maar wat toefde en wat nog komen moest, was het spreiden van dat nieuwe leven in de menscheit als zodanig, uit des Menschen Zoon in de kinderen des Menschen.

Dit kon niet, zoolang hij onder ons bleef. Dit zou eerst kunnen en komen, als hij, aan de rechterhand Gods verhoogd, ons den Heiligen Geest zou zenden.

Daarom volgt dan ook op Paschen het feest van Jezus Hemelvaart. De opgang in de hoogte. Het gezet worden aan Gods rechterhand. Het oprichten van het Koninkrijk, dat uit den Hooge in deze wereld zou inglanzen, en nu, onbekend en tintelend, het nieuwe leven met nieuwen gloed in menschenharten zou doen indringen.

De indaling, de instraling van het nieuwe leven in ons gespreid en verstrooid menscheit leven, om de verzoeking en hereniging met God in het menschenhart zelf tot stand te brengen.

En dit nu komt met ons Pinksteren. Niet meer het komen van Jezus. Dat gaf 't Kerstfeest. Niet meer het terugkomen van Jezus. Dat gaf ons 't Paschen der opstanding. En ook niet meer zijn Hemelvaart; maar een daad aan ons, van den verheerlijkten Heiland uitgaande, om zichzelf niet meer in zijn eigen persoon, maar in ons te verheerlijken.

En dat is de uitstorting van den Heiligen Geest.

Uitstorting niet van een geestelijke kracht, niet van een geestelijke mogendheid, niet van een wonderwerking, neen, maar indaling van God den Heiligen Geest zelf, om ons hart tot zijn tempel, onze ziel tot zijn woonstede te kiezen. En om, dank zij de inwoning van God den Heiligen Geest in 't menschenhart, den zoen tusschen God Drieëinig en het gebroken menschenhart te herstellen.

En waar die Heilige Geest in het hart woont, daar is het hart met zijn God weer één. Daar dringt die Heilige Geest het *Abba lieve Vader!* naar de lippen. En daar bidt die Heilige Geest met onuitsprekelijke verzuchtingen, tot we eens, van allen aardschen band ontslagen, slechts één gebed meer kennen zullen, dat in zalige harmonie tegelijk uit den Geest in ons en uit onzen eigen

geest naar den Drieëenigen God zal uitgaat.

Pinksteren is de verbijzondering in ons menschen, van wat in Christus als den Zoon des Menschen, in aller verlost Heer en Hoofd, in eenheid was saamgevat. In hem de top der bergen, van waar de beekjens in ons, zijn verlost, afvloeien. In hem de zon, in ons de stralen van zijn licht en gloed opgevangen. In hem het een en eenig middelpunt, en wij aan de uiteinden van den omtrek zijn glorie terugkaatsend. In hem de geestesvolheid, die uit hem naar ons zich toebeveegt, in ons dringt, ons doordringt, en ons in instrumenten van zijn glorie omzet. Hij onze Koning en wij 't volk van zijn heerschappij, dat onder zijn scepter genade indrinkt en vrede geniet. Hij Immanuel en wij door hem en uit hem bekwamd, om God den Heiligen Geest in onze herboren ziel met jubelenden dank te begroeten en in te wachten. In Bethlehem de fontein opgericht, bij het geopend graf die fontein des heils ontdaan van de bedeksel, waaronder men haar ontgankelijk wilde maken; maar op Pinksteren het springen zelf van de fontein en het indringen van de wateren des levens die er uit ruischen, door ons menscheit hart, door een ieder die geroepen en verkoren is, door elk onzer onder eigen zielsbevinding, en toch door allen saam in de gemeenschap van het mystieke Lichaam des Heeren.

Vandaar geheel natuurlijk, dat de *nog afgedoelde wereld* wel het Kindeke in de Kribbe toejuicht, en wel op Paschen meeblijft als Jezus den ban van den dood verbreekt, *maar ons Pinksteren niet verstaat*. Op Kerstfeest en op Paschen kan de verbeelding het voorwerp hare bewondering in Jezus grijpen, maar op Pinksteren grijpt de heilige verbeelding niets. Pinksteren is te innig, te persoonlijk, te geestelijk, te hoog, te heilig en te fijn. Het vraagt om een hart dat zelf uit de Geest genoot; om een gemoedstoon die zelf trilt van hemelsche verrukking. Wie geen deel heeft aan den Geest, kan geen deel hebben aan den Pinksterjubil.

Ook de wereld bedrijft daarom op Pinksteren wel vreugde. Zich geheel onttrekken aan de heilige trilling kan ze niet. De Christelijke traditie werkt zoo machtig na. Maar de wereld grijpt dan haar vreugde in de natuur. Ze vermaakt zich met twijf en blad en bloesem. Zoals men de kinderen in den hof laat spelen, onderwijl vader en moeder zich in zorgvol gesprek over de toekomst verliezen, zoo speelt ook op Pinksteren de nog onherboren wereld in den hof deser aardsche schepping. Pinksteren is haar te hoog, ze kan er niet bij, ze mist den geestelijken telescoop om de starren aan dit heilig firmament te bejagen. En toch wil ze ontspanning, wil ze opheffing uit de gedrukt des levens. En dan joelt het langs onze straten en op onze heuvelen. En het „dezen zijn vol zoeten wijns“, van voor de opperzaal, blijft voor meer dan één schler het eenige, wat hij van ons Pinksteren meemaakt en nabootst.

Pinksteren is het feest van Gods heiligen, van Gods kinderen, van wie door Jezus verlost zijn.

Zelfs uitwendige belijdenis en historisch geloof geeft hier geen aansluiting. Kerstfeest en Paschen kunt ge nog meelveren, al gaan ze buiten u om, maar Pinksteren is het jubelfeest dat om een jubel in uw eigen hart vraagt. Uitgestort de Heilige Geest in de opperzaal, maar neergedaald, ingevlooid ook in u, in u persoonlijk, en uw eigen hart geworden tot een woonstede van God in den Geest.

Deelende aan een ieder, „deelende aan een legelijk in het bijzonder“, gelijkwijs Hij wil. Niet alsoo iets, dat ver buiten u is omgaande, maar iets in u tot stand gekomen. Niet iets gemeenschappelijks, waarin ook gij uw aandeel hebt, maar iets dat een *legelijk in het bijzonder* moet hebben, een ieder in zijn mate, op zijn wijze, naar het eisch is van zijn wezen, roeping en bestemming. En dit alles niet naar uw keus of goedvinden, maar u toebedeeld *gelijkwijs Hij, de Heilige Geest zelf, dit wil*.

De verbijzondering in ons van wat in Christus één was, kan niet stilliger, kan niet nadrukkelijker worden uitgesproken. Geen gemeengoed, maar een eigen geestelijk bezit van elk kind van God. Wel geestelijke harmonie, maar geen geestelijk communisme. Het is uw God die u allen *ongelijk* schiep, om juist in die ongelijkheid zijn veelvuldige wijsheid te doen schitteren, en die nu in den Heiligen Geest tot u komt, om in u persoonlijk hart dien tempel te zoeken, gelijk geen tweede onder Gods kinderen Hem dien bleiden kan. Naar de ongelijkheid van het wezen in

God kinderen, daaraan beantwoordende en daarmee overeenkomende is de ongelijkheid van geestelijke bewerking. *Aan een legelijk in het bijzonder*, en dat gelijkwijs Hij wil, niet nu pas, niet naar willekeur, maar in heilige overeenstemming met wat Hij wilde dat gij, in uw bijzonder wezen, als eigen persoon, onder de kinderen der menschen zoudt zijn.

Ge aanbidt daarom wel het Pinksterwonder in de opperzaal van Sions tempel. Ge geniet wel in de wonderen des Geestes, die u van het historische toespoken door wat God in de groote mannen van het verleden geestelijk gewrocht heeft. Ge drinkt wel met volle teugen in wat onder de vromen met wie ge verkeert, u uit dien Geestesschat tegenschittert. Maar uw geestelijk houvast op Pinksteren is en blijft toch wat God *aan uw eigen ziel* gedaan heeft, de bemoeienis van den Heiligen Geest met uw eigen innerlijk leven.

Dat staat dan wel ook voor u in verband met wat eens te Jerusaleem geschied is, in verband ook met de werkingen des Geestes in het voorgelacht en in uw omgeving, maar het hoog lichtende vuurpunt is en blijft u toch altoos het wonen van den Heiligen Geest in uw eigen hart. Niet bij anderen, maar alleen bij uzelf hebt ge opgevangen het stille fluisteren van den Geest, die in u bidt met onuitsprekelijke verzuchtingen.

Pinksteren is daarom de herdenking van uw eigen geestelijke levenshistorie, de herdenking van wat er omging tusschen uw God en uw ziel. Hoe Hij u zocht en riep, hoe Hij u vond en aangreep. Hoe Hij u innerlijk vertroost, verrijkt, geheiligd heeft. Ook de herdenking van de droefheden die gij den Heiligen Geest hebt aangedaan, en hoe uw geest zoo vaak tegen den Heiligen Geest inworstelde, maar dan altoos erbij, hoe in het eind toch weer de Heilige Geest u overwon.

Dit wil niet zeggen, dat de uitstorting van den Heiligen Geest niet ook een zegen bracht voor den kring die zelf nog buiten zijn indaling staat. Gelijk een bloem haar geur uitwasemt, zoo geurt ook de reuke des Heiligen Geestes in breeden kring uit, en vele zijn de duizenden die van deze heerlijke indaling van den Geest, zonder zelf er deel aan te hebben, genoten. Al wat des Geestes is, is niet op te sluiten.

Veel eer overwasemt het alle leven in zijn omtrek met heiligen geur. Maar de geur hangt aan de bloem, en wie die geur in zijn eigen woning wil binnendragen, draagt niet die geur, maar die bloem zelf naar zijn woning. En zoo ook is er voor u dan alleen rijke en duurzame genieting des Geestes, zoo de bloem des Geestes aan de twijgen van uw eigen hart ontkookt.

En zoo vraagt Pinksteren u rekenschap, driest u tot zelfonderzoek uit, en wil dat ge na Pinksteren weer rijker voor uw God zult staan, dan eer Pinksteren intrad. Steeds armer in u zelf, maar elk jaar rijker in uw God.

Wie bij het Pinksteren, dat we nu vieren, dezelfde bleef als bij het Pinksteren van een vorig jaar, is geoordeeld. Een jaar zonder winste, een jaar zonder verrijking van uw ziel met den schat des Geestes uit uw God.

Een vrome opwelling volstaat hier niet.

Deelende aan een legelijk in het bijzonder, spreekt uit, dat gij niet tevreden moogt zijn met een algemeene opwelling die aller deel is. Het spreekt van een *eigen* gave aan u. In die gave van *eigen* roeping. En in die eigen roeping van een *eigen* eisch, u persoonlijk gesteld, om in uw persoon, in uw leven, in uw werking de werken des Geestes te openbaren. Niet altoos in groote, in gerucht-makende, en opzienwekkende daden. Veelmeer in het *gewone*, dan in het *buitengewone* valt het Gods kind ten deel, om de macht des Geestes te openbaren. Niet wat de menschen in u opmerken of van u hoorden, is hier maatstaf. Die allereerst merken op den gloed des Geestes die van u uitstraalt, zijn Gods engelen, het is de Christus als uw hoofd, het is uw God, het is de Heilige Geest zelf, het is, vergeet dit vooral niet, uw eigen geheiligde conscientie, zich uitsprekend in den hooger vrede die u deel werd.

En daarom, hoofdzaak op uw Pinksterfeest is en blijft, of ge voor *dit eigen bijzondere werk des Geestes in uw hart* een oog kreeg. Of ge niet bleef hangen in een algemeen besef van heilige gewaarwordingen, maar inzag, dat de Geest er niet kan zijn zonder te werken, en dat, gelijk het gekleurde glas de lichtstraal niet kan doorlaten dan het tintend met zijn eigen tint, zoo ook de geestesuitstralingen voor uw ziel niet waar kunnen zijn, tenzij ze uitkomen met den eigen tint van uw persoonlijk zieleleven.

Het is niet maar de Heilige Geest, maar de Heilige Geest *in uw ziel*, in een legelijk van u in het bijzonder. Met eigen worstelingen,

met eigen inzinkingen en verheffingen, met eigen verlatenheden en vervullingen, maar altoos uitkomend in overeenstemming met uw eigen aard, karakter en levensstrijd.

Er is in uw gaarde geen bloem in het gemeen. Elke bloem in uw hof is een gewas van een eigen soort, met eigen blad, met eigen tint, met eigen mengeling van kleuren en geuren. En zoo ook wil de Heilige Geest zich bij u niet in een algemeenheid, maar in de bepaalde bloemschijn van uw eigen ziel verheerlijken. Wat anderen ervoeren baat u niet. Er moet aanbidding van uw God zijn *in Geest en Waarheid*. Uw geest moet in den Heiligen Geest inleven; niet maar uw gedachte en uw voorstelling, maar uw *eigen geest*. En de aanbidding van uw geest moet in waarheid zijn. Niet nagebootst, niet afgezien, niet overgedrukt, maar in waarheid en werkelijkheid uit uw eigen ziel, in den vorm van uw persoonlijk zieleleven opkomend.

O, Dat dan al Gods kinderen ook op dit Pinksteren aanbieden mochten. Aanbieden, om het onuitsprekelijke van Gods toenaderende ontferming te verheerlijken. Aanbieden, om te danken uit het diepst van hun hart, voor wat God aan hun ziel gedaan heeft. Aanbieden met den innerlijken drang om meer uit den Geest en voor den Geest te leven. En aanbieden niet minder, om in te roepen en om af te smeeken die hulpe en die vertroosting van den Heiligen Geest, die alleen machtig zijn, om ons met moed en met heilige geestdrift op den pelgrimsweg te doen voortschrijden.

„Diezelfde Geest getuigt met onzen Geest“

Diezelfde Geest getuigt met
onzen geest.
Rom. VIII: 16.

Er is een geleid worden door den Heiligen Geest, waarvan men zelf *niet* merkt. Er is een ander geleid worden door den Heiligen Geest, waarvan men eerst *later* iets bespeurt. Er is een geleid worden door den Heiligen Geest, waarvan men het één oogenblik *wel* en het andere *niet* de stuwende kracht in zijn zieleleven ontwaart. En tenslotte kan het komen tot een geleid worden door den Heiligen Geest dat aanhoudt, gestadiglijk zich voelen laat, en voor ons besef een blijvend karakter aanneemt.

Geheel ongemerkt gaat het vaak toe bij kinderen in de kinderjaren, dat wie ouder is zich verwondert over de diepe tonen die uit het kinderhart af en toe te beluisteren zijn. Dan merken anderen het, maar 't kind zelf niet, en moeten die anderen vooral toezien dat ze er 't lieve kind niet om bewieroken. Dat nam er den zegen zoo licht van weg.

Pas later gemerkt wordt die leiding des Geestes, als men in een Samuels gestalte is, dat de Heere roept en men waant dat het Eli is. Dan ontvangt de ziel wel hooger stuur en richting en komt in 't goede spoor, maar zelf schrijft men dat toe aan den invloed van een opwekkend woord, of aan eigen bezinning. En eerst later, als men iets hooger op den berg klimt, overziet men de vlakke omlaag, en ontwaart dan eerst, hoe een Onzienlijke geestelijke macht in het raderwerk van onze ziel ingreep.

Afwisselend en bij beurten gaat ons zielsoog voor die leiding des Heiligen Geestes in ons innerlijk bestaan open, zoolang de wiegeling nog duurt. Een pas opgehangen slinger kan niet op eens tot rust komen. Vooral zoo er wind-zuiging bijkomt, slingert het koord lang op en neer. En zo is de ziel, die pas haar rustpunt in haar God heeft gevonden. In zulk een ziel is nog geen bestendigheid. En al laat God niet los en al leidt de Heere zulk een ziel aldoor, zelve ontwaart ze het slechts nu en dan, als het sterker spreekt, als het meer ingrijpt, als het gevoeler ontroert. Nu *wel*, dan *niet*, en zulks onder zeer wisselende gemoedsstemming; geestelijke uitgangen nog zoo kort geleden, en nu weer verzonken in mistroostigheid.

Als bestendig en duurzaam daarentegen wordt het karakter van die leiding des Heiligen Geestes veelal eerst op gevorderden leeftijd ontwaart. Als het scheepken de hardste stormen heeft meê- en doorgemaakt, als daardoor de kennis op deze geestelijke wateren toenam en won, en het geestelijk oog niet zoo telkens meer van de kompasnaald afdooft. Daartoe komt men veelal eerst na *lange* ervaring, soms niet dan na veel *bittere* ervaring. En als dan in het eind het bloed minder heftig opstuift en de passie der begeerte naar de dingen deser wereld ter helle geluid is, dan komt er meer gelijkmatigheid. Dan vindt zich meer een effen spiegel op de wateren der ziel. En dan ontwaart men, wat diepe stroom er door de ziel gaat, en hoe die stroom steeds meer door den kalmen wind des Geestes wordt voortgedreven. Het is daarom zoo verkeer, als men alle geestelijke zelfkennis over één kam wil scheren. Vaste methode, die voor een ieder zou gelden, is hier niet. De methodist kan opwekken, en zulk een opwekking kan ten zegen zijn, maar een herder die voor de schapen uitgaat, en ze leidt aan zeer stille wateren, geeft het methodisme niet.

In die richting van de methode gaat het alles naar eenzelfde model, en een model geldt hier niet. Het is veeleer alles verscheiden en onderscheiden.

Veelvormig en rijk. Verschillend naar leeftijd, naar de jaren van uw genadestaat, naar de stormen waarmee ge te worstelen hebt. Naar de vorm uwer zonden en passies. Bij geen twee geheel eender. In ieders hart een eigen werk, een eigen borduursel, een eigen handschrift van den Heiligen Geest.

Alleen van de ons bewuste leiding des Geestes in onze ziel is hier sprake. Want wel is er een *gemeene* leiding der ziel, ook bij de onbekeerden, die evenmin buiten den Heiligen Geest omgaan. Maar dit gaat onpersoonlijk toe. Zoals ge, zonder er iets van te bespeuren, met geheel onze aarde elk etmaal om haar as wentelt, zoo zijn de bewegingen die de Heilige Geest elk kind des menschen doet ondergaan. In elke bestraffing van zonde, in elke toespreek in de consuewatie, door elk oordeel der publieke conscientie, onder alle bewerk van den tijdgeest en van de heerschende begrippen. Doch dit alles is de algemeene leiding, die allen ondergaan; zonder dat het doordringt tot het eigen bewustzijn, en zonder dat de persoon zelf er ook maar van verre aan denkt, dat hij met den Heiligen Geest te doen heeft.

Daarop echter doelt ons Pinksteren niet. Pinksteren doelt op den Heiligen Geest die getuigt met onze geest.

Dan is er getuigenis, een getuigenis dat we verstaan en waarvan we ons ten volle bewust zijn. En dit getuigenis komt van twee kanten. Het is tweefluis. Eenfluis het getuigenis van onzen eigen geest in ons, en anderzijds het getuigenis van den Heiligen Geest in onze ziel. En dit zoo, dat die beide getuigenissen elkaar dekken, dat ze akkoord gaan, en dat ze zich oplossen in heilige eenheid, in een geestelijke harmonie.

Hiervoor is veel innerlijke rust noodig. Veel zelfbezuiniging. Veel leven diep bij zijn hart. Veel ingaan in zijn innerlijk gemoedsleven. Veel verkeer met zijn eigen ziel.

Het duurt reeds zoo lang eer men merkt, dat er in zijn hart een *eigen geest* leeft. Eer men dien geest van zijn *ik* van de gewone gemoedsaanvoelen heeft leeren onderscheiden. En eer men verstaat, dat die eigen geest in ons zich uitsprekt, ons toesprekt en in ons getuigt.

Dat getuigen van den „eigen geest“ is heel iets anders dan het spreken van ons gewone *ik*. Dat *ik* in ons is, o, zoalangs niets anders dan onze persoon die zich tegenover de wereld en tegenover anderen stelt, om zichzelf te handhaven, en te grijpen naar wat het begeert en te vangen waar het op aast.

Die eigen geest in ons staat *boven* ons *ik*. Ons *ik* leeft bij oogenblikken naar den indruk van het oogenblik. Maar die eigen geest in ons is het bestendige in ons wezen, zoo ge wilt ons *hooger ik*, dat, hoe ook teruggedrongen, altoos weer opnieuw ons naar den rechten weg dringt. Het is de bidder in onze ziel, zodra we van het voruclijk gebed in het geestelijk gebed overgaan.

Onze „eigen geest in ons“ is het geestelijk creatuur in ons, dat naar God dorst, en zijn God vindt. En daarom, als ge ten leven gered zijt, getuigt die geest in u, uw eigen geest, dat ge een kind van God zijt. Uit Hem geboren, door Hem gemed, en eeuwiglijk van Zijn liefde en genade verzekerd.

Maar juist hierdoor komt het dan in uw ziel tot de bewuste onderscheiding tusschen uw „eigen geest“ en den Heiligen Geest, die beide in uw innerlijk leven getuigen.

Zoolang die beide voor uw besef nog ineen gesmolten lagen, was er nog geen klaarheid, nog geen vastheid, nog geen hogere genieting.

Ge mocht dan met uw Vader in de hemelen reeds veelvuldigen omgang hebben, maar dit is nog iets anders, dan dat uw geest in den tempel van uw eigen hart den Heiligen Geest ontmoet.

In het Goddelijk beled der Voorzienigheid kunt ge den Vader, in den Verlosser uwer ziel den *Zoon* eten en aanbidden, maar God den Heiligen Geest moet ge tegenkomen in de verborgen diepte van uw eigen hart.

Al het andere blijft nog op een afstand, maar als ge met God den Heiligen Geest in bewuste aanraking komt, is het vlak nabij u, binnen in u, in datgene wat in uw eigen wezen gemeenlijk nog dieper ligt dan uw gewone zielslede.

Eerst wist ge niet dat ge een verborgen leven in u omniaagt. Toen zijt ge gaan ontdekken, dat in dit verborgene van uw wezen uw hooger *ik*, uw eigen geest, leeft. En zoo kwam de geestelijke zelfkennis.

Maar toen is er heel iets anders u overkomen. Toen hebt ge ontwaard, ontdekt, dat er behalve uw eigen hooger *ik*, nog iemand anders bij u was komen inwonen. En met ontzetting, met heilige vrees en met eindeloos dank hebt ge toen bevonden, dat die andere, die bij u was ingekomen, ingekomen niet om bij u te vernachten, maar uw hart tot zijn tempel te vormen, *uw God, God de Heilige Geest zelf was*.

En van dat oogenblik af zijn er twee bij u van binnen. In het eens zoo vage, lege hart, ontwaart ge nu den heerlijksten levensgloed van twee geesten. Eenzijdig *uw eigen geest*, waaraan uw lager *ik* zich onderworpen voelt, en anderzijds *den Heiligen Geest*, uw God, de wonderde volkomenheid aller heiligheden.

Bij dien Heiligen Geest vergeleken is uw eigen geest niets. Ge besiet de creatuurlijke kleinheid van uw eigen geest, en ervaart de overweldigende majesteit van den scheppenden Heiligen Geest in uw binnenste. Die Heilige Geest kent u zooveel beter, zooveel dieper dan uw eigen geest. Maar ge bespeurt het dat die Heilige Geest uw geest met een heilige liefde omvat, u troost, en voor u bidt met verzuchtingen, die gij zelf nog niet verstaan kunt.

Zoo wordt uw eigen geest door dien Geest gesterkt, geheiligd, vrijgemaakt, opgeheven. Uw eigen geest, die dof was, vaagt het licht op, dat van dien Geest in u uitstraalt en u innerlijk verlicht. En nu wordt het een verborgen omgang tusschen dien Heiligen Geest en uw eigen geest. Zaliger dan ooit. Veel rijker en inniger dan ooit te voren.

Altoos die twee: de Heilige Geest en uw geest. Nooit is er versmelting. Dat ware valsche, kranke mystiek. Maar steeds inniger verkeer en zaliger omgang.

En zoo komt 't tot het tweevoudig en toch *één* getuigenis. Tot het getuigenis, in heilige harmonie, van dien Heiligen Geest en van uw eigen geest, dat 't wonder der herschepping in u volbracht is, en dat ge wel waarlijk geworden zijt een kind van uw God.

Amsterdam, 17 Mei 1907.

Dank zij de goede samenwerking, verkre- gen tusschen de Vereniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag en de Vereniging tot Christelijke verzorging van Krankzinnigen, is thans de eerste stap gedaan op den weg, wier einddoel een medische faculteit is.

De Vereniging tot Christelijke verzorging van Krankzinnigen heeft Dr. L. Bouman, thans Geneesheer-Directeur van Bloemendaal, benoemd tot Geneesheer-Directeur van de op te richten Klinik te Amsterdam. En de Directeuren van de Vrije Universiteit hebben Dr. Bouman benoemd tot Hoogleraar in de Psychiatrie, Neurologie en algemeene Biologie, zoodat daarmee de eerste kathedoor voor de medische faculteit is gesticht geworden.

Met deze benoeming zijn wij van harte verheugd.

Niet alleen omdat de Vrije Universiteit daarmee toont, dat ze, wel verre van te vreden te zijn met de verkregen resultaten, naar uitbreiding van haar faculteiten streeft, maar ook omdat de keuze van Dr. Bouman een zeer gelukkige mag worden genoemd.

Dr. Bouman heeft als Geneesheer-Directeur van Bloemendaal een uitstekende praktische leerschool doorlopen om hem voor deze taak voor te bereiden. Met de verschillende vormen en gestalten van het zoo bange en treurige zielslijden der krankzinnigen is hij persoonlijk in aanraking gekomen; de methoden ter genezing heeft hij praktisch kunnen toepassen en hare gevolgen bestudeeren, en zoo is hij zeker de geschikte man om onze Christelijke psychiaters mee te helpen vormen en hun leiding te geven bij hunne studien.

Toch is het niet alleen en zelfs niet in de eerste plaats om deze praktische bekwaamheid, dat de gedane keuze door ons met blijdschap wordt begroet. Voor een valschool moge die praktische bekwaamheid voldoende zijn, maar een Universiteit, die een eigen wetenschappelijk standpunt inneemt, vraagt naar meer dan dit. Voor haar is noodig een man met filosofischen aanleg, met wetenschappelijk inzicht, met vaste en blijvende overtuiging ten opzichte van de groote beginselvragen, die in de medische en verwante vakken zich voordoen.

Wat Dr. Bouman op dit gebied reeds gepresteerd heeft o. a. door zijn artikelen in het Tijdschrift voor de Christelijke geneesheeren en natuurkundigen, toont, dat deze gaven in rijke mate hem geschonken zijn, en geeft grond om ook in de toekomst het beste van hem te verwachten. De Directeuren der Vrije Universiteit hebben aan Dr. Bouman daarom niet alleen opgedragen het onderwijs in de zielsgeneeskunde en wat met het zenuwleven van den mensch in verband staat, maar ook in de algemeene levensleer, omdat hier de meest ingrijpende vraagstukken in verband met de evolutiehypothese aan de orde komen.

Het spreekt wel van zelf dat één hoogleraar, hoe rijk zijn aanleg ook wezen moge, niet een geheele faculteit representeren kan. Er is geen sprake van, dat de Vrije Universiteit door deze benoeming reeds in staat zou zijn zelfstandig doctoren te kweken. Maar wel zal Dr. Bouman aan de studenten, die studeren aan de Rijks-universiteiten en inzonderheid aan de stedelijke Universiteit te Amsterdam, gelegenheid geven om zijn colleges te volgen en daardoor met de Christelijke beginselen op dit gebied kennis te maken. Zoo zal vanzelf een school van Christelijke doctoren en biologen gevormd worden, die niet alleen aan de gestichten van de Vereniging van Christelijke verzorging van Krankzinnigen, maar ook aan de wetenschap ten goede zal komen. En daardoor zal tegelijk worden voorbereid de stichting eener medische faculteit.

Moge God de Heere den arbeid van Dr. Bouman daartoe gebruiken, opdat ook op dit gebied der wetenschap de christelijke beginselen weer tot eere komen en de naam des Heeren verheerlijkt worde.

Onze opmerking, dat de modernen, die nu ze zelf in de Hervormde Kerk in gedrag komen, voor de autonomie der gemeente pleiten, toch in 1886 mee hebben geholpen om den Amsterdamschen Kerkeraad, die voor diezelfde autonomie opkwam, af te zetten, ontloft aan de Hervorming de volgende opmerking:

Daar zou over een en ander wel wat te zeggen zijn. Wij bepalen ons tot één enkele opmerking.

Ook ten tijde der dolantie waren er onder de modernen die meenden dat de eenige uitweg, principieel aangewezen, en in staat uit de kerkelijke troebelen te voeren, in de richting van de autonomie der gemeenten lag. Ons blad was o. a. die meening toegedaan. Wij zouden, ware er eenige kans van slagen, nog, met Dr. Adriani, een kerkelijke actie in die richting toejuichen.

Toch, ook de modernen die zoo dachten, moeten wel tegen het Amsterdamsche opzet in verzet komen. Want, toen „de Kerk van Amsterdam“ hare zelfstandigheid op de bekende wijze wilde handhaven, deed zij dat tegen de kerkelijke wetten en tegen heel de kerkelijke organisatie in, op revolutionaire wijze. Dr. Adriani bedoelt langs wettelijke weg tot een organisatie te komen, waarin die zelfstandigheid haar recht verkrijgt, dus op den weg eener gewettigde kerkelijke actie. Daarin is, zouden wij zeggen, toch wel eenig verschil.

Voor wat indertijd in deze richting wellicht ware te doen geweest, werd juist het optreden der „Kerk van Amsterdam“ een beletsel. Het riep een felle reactie daartegen in het leven.

Het feit, dat de Hervorming in de hitte van den dolantiestryd een der weinige bladen was, dat een nobeler toon deed hooren en ten deele voor het goed recht der dolerenden het opnam, zijn we niet vergeten. Onze opmerking gold niet de Hervorming, maar de moderne richting in

het algemeen. En de Hervorming zal wel niet kunnen ontkennen, dat het haar geestverwanten waren, die in het Provinciaal Kerkbestuur van Noord-Holland en in de Haagsche Synode voor het kerkelijk doodvonnis over den Amsterdamschen Kerkeraad hebben gestemd.

Wat de Hervorming thans ter verontschuldiging van deze modernen aanvoert, houdt ook op haar eigen standpunt geen steek. Wat de Amsterdamsche Kerkeraad wilde was wel goed, maar de wijze, waarop hij dat uitvoerde, was, zoo zegt ze, in strijd met de reglementen en dus onwettig en revolutionair. Daarom was het kerkelijk doodvonnis verdiend.

Nu zullen we over dat onwettig en revolutionair geen twistgeding met de Hervorming openzetten. De Hervorming zal zich wel herinneren, dat zeer bekwaame rechtsgeleerden destijds van oordeel waren, dat de Kerkeraad zelfs op reglementair standpunt volkomen wettig had gehandeld. En verschuldigde deze rechtsgeleerden, zoodat anderen de heer Van Bemmelen, waren modern.

Maar ook al ware de opmerking van de Hervorming juist en al had de Kerkeraad van Amsterdam tegen de reglementen in gehandeld, dan begrijpen we nog niet, dat de Hervorming daarmee de daad van haar geestverwanten vergoelijken kan.

Wat Luther, Calvijn en de andere Hervormers gedaan hebben, was reglementair minstens even onwettig en revolutionair. Toch zal de Hervorming het wel met ons eens zijn, dat de Hervormers bij de handhaving van een levensbeginsel der Kerk niet anders konden en mochten handelen dan ze deden. Ze eert met ons Luther's geloofsdaad, die de pauselijke bullen verbrandde, al was dit volgens het geldende Roomsche kerkrecht een der ergste overtredingen. Ze zou het de dwaasheid gekroond achten, wanneer een Protestant achteraf verklaren kwam: wat Luther, Zwingli en Calvijn hebben was wel goed en nuttig, maar ze hebben tegen de reglementen der Roomsche Kerk gezondigd, en omdat ze op onwettige en revolutionaire wijze optraden, verdienen ze een kerkelijk doodvonnis.

Maar hoe rijmt ze dan haar goedkeuring van de Hervorming met haar afkeuring van wat de Amsterdamsche Kerkeraad deed?

Met twee maten meten wil ze toch niet? Is de thans door haar gestelde regel niet maar „een doekje voor het bloeden“, maar werkelijk haar overtuiging, dan moet ze zich niet langer de Hervorming noemen. Haar titel moet dan worden: *Hierarchisch-reglementair*.

De *Rotterdamsche Kerkbode* bevat de volgende mededeeling van den Kerkeraad der Gereformeerde Kerk (A) aan de gemeente:

Geliefden in onze Heere Jesus Christus:

Gelijk u allen bekend is, was de Kerkeraad reeds het vorige jaar van oordeel, dat het komen moest tot eenenstemming van de Geref. Kerken A en B in deze stad. Hij heeft dit oordeel ook uitgesproken in het Concept-Besluit, dat indertijd in de Geref. Kerkbode ten kennis van de gemeente is gebracht.

Naar den aard van de hem verleende macht heeft de Kerkeraad echter dit oordeel niet als een wet der gemeente opgelegd, maar hij heeft mede naar het voorschrift der Gener. Syn. de gemeente daartoe gehoord. Aan de broeders is gelegenheid gegeven, om eerst mondeling in enkele gemeentevergaderingen en daarna schriftelijk hunne bezwaren tegen dit oordeel des Kerkeraads in te brengen, terwijl eene Commissie werd benoemd om met de bewaarde broeders over hun bedenkingen te spreken en die, zoo mogelijk, weg te nemen.

De Commissie heeft onderscheidene samensprekingen met de bewaarde gehouwen, waarin het evenwel niet gelukt is de bezwaren weg te nemen.

Toch meende de Kerkeraad, dat hij niet meer kon doen, dan hij tot dusver gedaan heeft. Het moest nu tot een beslissing komen. En daartoe is het ook gekomen. De Kerkeraad heeft n. l. in zijn laatste gehouden vergadering 6 Mei j. l. onder aanroeping van des Heeren Naam besloten tot de eenstemming over te gaan.

Voorzeker een belangrijk besluit, van welks gewicht alle broeders op het oogenblik, dat het genomen moet worden, ernstig doordrongen waren, een besluit ook, dat voor de gemeente van groote betekenis is.

Moge de Heere het zegenen tot eere van Zijn Naam en tot bloei Zijner Kerk.

De Kerkeraad der Geref. Kerk A:
J. H. LANDWEHR, k. t. Praes.
G. VAN BLEEK, Scriba.

Het is zeker smartelijk, dat het den Kerkeraad niet gelukt is door broederlijke saamspreking de bezwaren, die bij vele leden tegen de saamsmelting bestonden, uit den weg te ruimen. Een besluit tot saamsmelting, waarmee heel de gemeente van harte instemt, is zooveel gemakkelijker te nemen.

Toch kon de Kerkeraad, waar naar zijn overtuiging de saamsmelting door Gods Woord geeischt was en de ingebrachte bezwaren door hem niet gegrond werden geacht, moeilijk anders handelen dan hij deed, al begrijpen we dat dit besluit veel gebed en veel innerlijke worsteling zal gekost hebben.

Van harte hopen we, dat de bewaarde broeders zich bij dit besluit van den Kerkeraad zullen neerleggen en dat door de saamsmelting de band der liefde en van de gemeenschap der heiligen zoo sterk moge werken, dat wie thans nog bezwaard is achteraf dankbaar zal erkennen, dat de Kerkeraad goed deed met dit besluit te nemen.

Genadeverbond en zelfonderzoek.

XXIX.

Dat we op de heiligheid van het Genadeverbond zoo sterken nadruk leggen, is, omdat daaraan de realiteit van het Genadeverbond hangt.

Wat we daarmee bedoelen zal thans duidelijk zijn.

Zoodra de Kerk op haar eigen terrein, en daarvoor is ze alleen aansprakelijk, de grenzen van het Genadeverbond te ver uitsprekt, wordt de innerlijke kracht en betekenis van het Genadeverbond verzwakt.

De Kerk van Christus heeft naar Gods bestel de teekenen en zegelen van het Genadeverbond uit te deelen. Zij merkt dus, indien we het zoo mogen uitdrukken, wie tot het Genadeverbond behoort. Zoover de Christelijke doop strekt, strekt ook het Genadeverbond. Wat gedoopt is in de Christelijke Kerk, moet gerekend worden tot het Genadeverbond te behooren.

Nu kan de Kerk, die zij voetstoots toegeven, nooit een onfeilbaren maatstaf aanleggen. Al beelden we, dat het Genadeverbond naar de eigenlijke bedoeling Gods alleen de uitverkorenen geldt, hen alleen zalig maakt, aan hen alleen de weldaden des verbonds schenkt, de Kerk kan den maatstaf der verkiesing niet aanleggen, omdat ze niet weet wie uitverkoren zijn. Ze heeft daarom aan de ordinantie door God voor het Genadeverbond gegeven, zich te houden en gelijk we hebben aangetoond uit de Schrift en uit de Confessies der Gereformeerde Kerken, is deze ordinantie, dat het Genadeverbond omvat de geloovigen en hun zaad.

Beide begrippen, zoowel dat van geloovigen als van kinderen, zijn echter rekbaar gelijk we zagen. Vandaar dat sommige Christelijke Kerken bij de uitdeeling der sacramenten al zeer weinig ernst maken met den elsch van het geloof der ouders en in de praktijk alles doopen, wat ten doop gebracht wordt. Keur, schifting, heilig houden van het sacrament des Doops is er dan niet. En die verzwakking bij den Doop gaat dan gemeenlijk gepaard met een verslapping van de tucht bij de volwassenden; men mist den moed om de sleutelen van het Hemelrijk te gebruiken; men bindt niet meer degenen, die in hun wandel of belijdenis als ongelovigen openbaar worden; de grens tusschen de wereld en de kerk, tusschen het heilige en onheilige wordt uitgewischt.

Het gevolg daarvan is, dat de tegenstelling tusschen de innerlijke realiteit van het Genadeverbond en zijn uitwendige verschijning steeds scherper in het licht treedt. Dat beide, de uiterlijke verschijning en de innerlijke realiteit, elkaar nooit volkomen dekken, is in deze beleding onvermijdelijk. Het Goddelijke openbaart zich op aarde altijd in menselijke vormen. Een volmaakte Kerk van louter heiligen is er niet, en evenmin wordt er een openbaring van het Genadeverbond gevonden, die volkomen uitdrukt wat het Genadeverbond eigenlijk naar Gods bestel is. Het gebrekkige, het zondige, het onvolmaakte kleef in dit leven ons altijd aan.

Mar al stellen we dit op den voorgrond, daaruit volgt nog niet, dat daarom de Christelijke Kerk niet geroepen zou zijn zooveel dit in haar vermogen is, het verbond heilig te houden. Een indringen in het verborgen leven der ziel, een keuren van wie waarlijk bekeerd is en wie niet, kan de Kerk niet. Maar wel heeft de Kerk toe te zien, dat ze de teekenen en zegelen van het Genadeverbond niet uitdeelt aan degenen, die zij ook naar het oordeel der liefde niet voor bondgenooten houden kan. Wie in belijdenis en wandel openbaar wordt als een ongelovige, een verbondsbreker, een afvallige, dien mag de Kerk niet als bondgenoot beschouwen.

Het is de zonde van de volkskerk, dat ze dezen elsch van het Genadeverbond op zij schuift, om maar heel het volk in de Kerk op te nemen en te houden. Want een volkskerk met tucht is ondenkbaar. Zoodra men tucht oefent bij doop en avondmaal maakt men scheiding, sluit men een deel van het volk buiten de Kerk en kan de Kerk vanzelf geen volkskerk meer zijn. Natuurlijk is het niet onmogelijk, dat God heel een volk bekeert en in zijn wegen wandelen doet, zoodat dit volk metterdaad in het Genadeverbond staat. Maar we hebben hier niet met abstracte mogelijkheden, maar met den werkelijken toestand te rekenen. En wie om zich heen ziet, weet, dat bij alle christelijke volkeren de afval steeds verder voortgescreiden is en een waarlijk niet zoo klein deel ook van ons volk geheel van het Christendom is afgevallen.

Vandaar dat bij de zoogenaamde volkskerken, zoowel in Roomsche als Protestant-schelanden, het Genadeverbond schier geheel in het uitwendige opgaat. In Frankrijk is nog zoo goed als heel de bevolking gedoopt en toch kiest de meerderheid van dit volk openlijk partij tegen de Christelijke Kerk en handhaaft een ministerie, dat niet alleen de roomsche kerk, maar het christendom zelf met de scherpste wapenen aanvalt. En zo is het niet alleen in Frankrijk, maar het is evenzoo in Duitsland en Engeland, en in ons eigen land. Het Darbisme meent daarom zelfs, dat de Christelijke Kerken zoo diep zijn weggezonden, dat er geen redding meer mogelijk is. Alle Christelijke Kerken zijn van haar eerste liefde afgeweken; daarom zijn ze door Christus verlaten; de kerkvorm heeft uitgediend en de ware geloovigen hebben met den uitwendigen kerkvorm te breken, om alleen in geestelijke gemeenschap met elkaar te leven.

Het Darbisme mag daarin te ver gaan, maar wie op deze volkskerken het oog slaat, zal kwalijk kunnen ontkennen dat niet de waarheid, maar de leugen er heerscht. We bedoelen daarmee niet, dat in deze kerken niet bezielde en geloovige predikers optreden; dat er geen ware kinderen Gods in worden gevonden; dat Gods Geest er geheel uit geweken is om voor den geest uit den afgrond plaats te maken. Maar wel klagen we die volkskerken van *leugen* aan, omdat de realiteit vloekt met wat deze kerken beweren te zijn. Bij elken doop in deze volkskerken wordt nog beleden, dat

de doop het sacrament der afwassing onzer zonden door het bloed en den Geest van Christus is. Maar wie zou, zelfs veronderstellenderwijze, durven beweren, dat deze kinderen, uit voor het metendeel ongelovige ouders geboren en die straks zelf in het ongelooft opgroeien, wedergeboren en lidmaten van Christus lichaam zijn? Heel de gedachte van het Genadeverbond, van een verbond dat God met ons en onze kinderen heeft opgericht, wordt hier een fictie, een bedriegelijke voorstelling, een schijn waaraan alle werkelijkheid onttrekt. En het is volkomen te begrijpen, dat in zulke volkskerken het ernstiger deel, de ware geloovige, de mannen en vrouwen die God waarlijk vrezen, van de onderstelling van het Genadeverbond niets meer willen weten. Het uitwendige Genadeverbond, het verbond zoodat de kerk dat in haar sacramenten beteeft en verzeget, heeft voor hen alle betekenis verloren. Een doop, die aan allen wordt uitgedeeld, houdt daardoor vanzelf op een zegel van Gods genade te zijn. Want de genade Gods is niet algemeen, wordt niet aan allen geschonken, maar raakt de uitverkorenen alleen.

Vandaar dat in de volkskerk wel de onderscheiding moet opkomen tusschen het *uitwendige* en het *inwendige* genadeverbond. Dat het Genadeverbond een uitwendige en een inwendige zijde heeft; dat de zichtbare uitwendige verschijning niet geheel de innerlijke geestelijke realiteit dekt, stemmen we gaarne toe. Niet allen zijn Israël, die uit Israël zijn geboren. Maar dit is iets geheel anders, dan dat men het Genadeverbond zelf gaat splitsen in twee deelen: een uitwendig en een inwendig Genadeverbond, die steeds verder van elkaar af komen te staan. Het uitwendig Genadeverbond, dat de Kerk door haar sacramenten bereijgt, heeft dan met de werkelijke genade Gods niets meer uitstaande. Het is het uitwendig lidmaatschap der Kerk, het uitwendig gebruik der sacramenten, het uitwendig belijdenis afleggen des geloofs. En daarnaast en geheel los daarvan komt te staan het inwendige, het waarachtige, het eigenlijke Genadeverbond, dat tusschen de ziel en God werd gesloten, dat in de waarachtige bekeering en het geloof bestaat en dat alleen de zaligheid medebrengt.

Die ontanding en verwording van de heerlijke verbondsleer onzer vaders is aan de volkskerk te wijten. En het is niet het minst daarom dat we met de volkskerk hebben gebroken, opdat het Genadeverbond weer in zijn geestelijke realiteit zou kunnen worden gegrepen en zijn troost aan de zielen van Gods kinderen zou kunnen brengen.

Uit de Pers.

Da. Gispin schrijft in de *Dauvin* over het jaarlijks weerkendend Meisfest der socialist:

Op den eersten Mei van elk jaar wordt tegenwoordig, onder de beschaafde volken, het Meisfest, of het feest van den arbeid, gevierd. Die feestviering bestaat hoofdzakelijk in het houden van redevoeringen en optochten. Mannen, vrouwen en kinderen nemen er deel aan. Op enkele uitzonderingen na heeft dit feest doorgaans een kalen verloop. De bedoeling van dit feest schijnt te zijn: openbaring van macht. Men wil aan de z.g. heilende en regerende klasse toonen, hoe machting men is, en hoe heel het kaderwerk des maatschappijleuens stilstaat, als de arbeidersklasse het slechts wil.

Het Meisfest heeft dus ook een geestelijken oorsprong en een geestelijken grondslag. Die mannen, vrouwen en kinderen, worden geleid door een geest, die machting is dan zij: een geest die hen bezielt en brengt waar hij hen hebben wil. Ook deze scharen van feestvierenden zijn afhankelijk van het intellect, van verstandelijke kracht, die de bewegende oorzaak is. Waar geen organist is wijgt het orgel, en waar niet op de fluit gespeeld wordt, daar wordt ook niet gedanst.

Daarom is het niet verstandig om alleen op het verschijnsel te letten, en niet in aanmerking te nemen den geest, die dit verschijnsel in het aanzien riep.

We hadden, op den avond van den eersten Mei te Amsterdam, een optocht van p.m. 14000 menschen, mannen, vrouwen en kinderen, die in rijen van acht, met muziek en rang en fakkels, zich langzaam voortbewogen. In dien optocht viel het selde waar te nemen, wat men dagelijks in het maatschappelijk leven kan waarnemen: het onderscheid namelijk tusschen arm en rijk. De bood der diamantbewerders, de millionairebood oefft de arbeiders, schitterde met lichtgevende fakkels en een krachtig muziekcorps, terwijl andere verbonden slechts verlicht werden door een paar sjoefse lampions, marcheerende op de maat van een trommel, en nog anderen geheel in duisternis zich voortbewogen, hun feestvreugde nitende in luid gezang.

Precies zoodat het in de klassenmaatschappij ook toegaat: onderscheid tusschen rijk en arm van de geboorte af tot het kerkhof toe.

En ook ontbreekt onder de feestvierenden, evenals in de klassenmaatschappij, de eenheidsgeest. Terwijl de feestvierenden, onder de bescherming der politie, zich voortbewogen, in langen optocht vergaderden de Separatisten, de Vrijen, de vrouwen en mannen, die maling hebben aan de publiek, die begeren de directe actie, die op staanden voet den boel kapot willen slaan, in het paleis voor Volkslijdt.

Overal dus verdeeldheid.

De toeschouwer, die de geestkracht beeft om, onder alles wat hij hoort en ziet, nuchter te blijven, ziet in deze verschijnselen een beeld der toekomst. Ook wanneer de tegenwoordige maatschappij geheel omgekeerd en op andere grondslagen gevestigd is, en alle lichten des hemels zijn uitgebluisd, zullen er ook zijn wier pad met muziek en lichtende fakkels aangeaan wordt gemaakt, terwijl anderen het met een trommel en een lampionnetje zullen moeten doen, en een diamantkorps of slinger van den eersten rang dan ook allicht een menschwaardiger bestaan zal hebben dan de werkmans, die de fabriek moet schoonhouden, en de man, die de stadsluis ledigt of het vuilnis aan de huizen ophaalt.

Geleerdheid, principes, theorieën zijn onmisbaar, maar zij maken het leven niet. Dat geldt voor de Socialist en evenzoo als voor andere menschen. Maatschappijen kunnen worden vernietigd of vernieuwd; volken kunnen opkomen en verzuken; er kunnen grondwetten, constituties, kieswetten enz. enz. komen en vergaan; maar onder dat alles en niettegenstaande dat alles blijft het leven 't leven en de mensch een mensch.

En ook zal altijd de menigte geregeerd worden. Alleen de musikanten, die vooropgaan, blazen en geven de richting aan, waarin de menigte moet marcheerden.

De tijd kan echter komen dat de menigte zelf

de musikanten wordt bij niet z boren, spoedig stembijet in d zal het aantal dat der regeerde deenfelde plek sta of onder elkan deenfelde plek: d Ophenging van ook volstrekt n ton beillen en t is een wijgeerheid eerst door Maar het is een stige en politie openbare verded meent, dat miss maatschappij zal Eevenszoo'n heel de wereld beuren wat on elkaner in sla socialisme loot het wel licht. bij begint al tot d jong mensche, wa tes die niet, ma bemet is De, h achen tot raern Menschen 't en niet, Maar En de onderverder leeren, Jesus Christus, vleesch gekomer Het modernisme verlieten, in het heerschende ma om bij ons land en Mr. Troelstra het „steigen“ zijn der aan de kra van beide, ten trekken.

Zou het daaro van Overheids Christelionde een beteren gee de Christelijk h schappij te bewa Goedhartige l doen?

Zou het niet land, maar éém en christelijk, w den door God g Laat ons intus trachten nuchter onzen geest te b aanvaardden, zoo beeld der oudere voor de hand lig gen, dat er over Toen in bange t christelijke schol telijke onderwijse vaarden, in het Gods, hun volk ren dienden, en geweest, en hun Dat was, niette mooie tijd, voor Wij weten el stendig van din en de geschiede dingen het moo en opvoeding re mooie af.

De socialist als hun leiders hebben, het mo sulen te gedrid ten leeren, zooda en met weemoed Meisfeesten, die z vieren mochten.

Niet alleen s de fijne humor lach u om de li Dat „goedhar een vraag doco rischen met h Christelijke sche de fout van hee Oud moge I is nog niet ve zoo raak, dat mag.

Doort woningv is het adres van Ruhrort: Ds. Wilhelmstrasse:

Ruhrort, 13

Hulpbehoeven
Vergadering
caliere Synods
hulpbehoevende
D.V. Maandag
nietstraat, 11 v

W. J

Generale kas
Fred. A

De hulpaanvi
ten behoeve van
voor 1907—1908
ingewacht vóór
ondergeteekende

1ste

Rijnsburg, 13

Particuliere

De partienli
(Zuidergedeelte)
Dinadag den 3
Wilhelminkerk.
Namen der a
agendum enz.

Namens de r

J.

De vergaderi
gehouden word
bekend.

Namens de r

Hoogveen, 14

Provincia

De Provincia
Drethe zal D.V
te Hoogveen.